

A nyereg irányába kezdték el a kapaszkodást. Egy nap csak erre elég, ha sötétedés előtt akarnak visszaérni a hegy lábánál levő városba, ahol az autójukat hagyták, innen kell megközelíteni a hegyet. A kaszálókat elhagyva, egy patakmeder mentén léptek be a szakadékvölgybe. A hegy így kínálta fel oldalát: egy hatalmas marokban összeroppantott kőtömb repedésében húzódtott az ösvény, darabos kőzúzalékkal felszórva. A kövek között mélyen ült a csend. Csak néha törte meg ezt valami sustorgó, örvénylő zaj, kiemelve a csend terpeszkedő önsúlyát, hosszát, szélességét, mélységét; egy madár repült odafenn. A változás a kövek szegletére dermedt. De még a fák, a páfrányok széteső rendje is mintha igazodni próbált volna a változtathatatlansághoz. Minden állt. Ebben kellett nekik haladniuk. A csúcs felé törtek előre, lépéseikben már a hegy belső mértéke adott jelt magáról. Hárman tudták, mit jelent ez az üzenet. A testükkel próbáltak válaszolni rá, a ritmust keresték, amiben összeér a lépések és a lélegzetvételek üteme, mert csak a ritmus változtatja tetté az erőt, alakítja lendületté, különben az szétkenődik a részletek zárványain.

A leányka minderről semmit sem tudott.

Összesen négyen voltak, három felnőtt és a leányka. Három tapasztalt túrázó, akiknek ez az őszi kapaszkodás csak arra szolgált, hogy megfelelő perspektívát keressenek a nyártól való búcsúzáshoz. A leányka azonban most találkozott először a hegyvel. A túravezető először felkapta a fejét, amikor arról volt szó, egy tizenegy éves gyerekkel a hegynek, de megnyugtatták, a leányka különösen fejlett, legalábbis jóval többnek látszik a koránál, ezért a tartós erő kifejtésre is képes. A reggeli borúság egy darabig még ott ült az arcán, ennek ellenére könnyedén nekiindult, felvette a menetelés ritmusát, ami nem is lehetett nehezebbre, mert valóban különösen fejlett volt. Valahogyan úgy volt több a koránál, hogy nem lehetett eldönteni, mi válik alappá: a több, vagy ami a kevés. Erős testének előrehaladása a nagy emelőmozgására hasonlított, szinte maga az önsúly vitte előre testét, lábait hanyagul vetette előre, az egyik lépésből úgy nőtt ki a másik, mintha az elülsővel a hátulsót csak vontatta volna, de mindebből hiányzott a mozgató akarat.

Mert kiderült, egyelőre jól meg van nélküle. Legalábbis nem jött rá még, hogy a felfelé menetelés valahol az akaratról, az akaraton végzett munkáról is kellene szólnia. Fecsegni kezdett, ahogy elmúlt álmodása. A helyet beszélte tele. Kiszemelte magának az egyik felnőttet, neki beszélt, őt próbálta legyűrni, az pedig túrta, túrta, sokáig úgy nézett ki, gyengeségből, de aztán szemének a többiek felé villanó pillantása elárulta, csak óvja, védi azt, ami eltűnni látszott a szétszórt hangoskodás, a neki-nekilódulás iramaiban, s ezért kezdetben nem tudott előtűnni csupaszága; az, hogy mennyire védtelen.

Egyre nehezebbé vált az út. Amit a többiek a testükre való koncentrációval akartak megoldani, a leányka azt pusztán erőbedobásból igyekezett letudni. Végül is ő csak három felnőtt akaratának engedelmeskedik, amikor részt vesz ebben a kapaszkodásban. Nem is létezett neki ez a távolság. Nem értette, miért ez a nagy hallgatás, a görcsös talpalás. Valamiért biztos tőle fordultak el a felnőttek. De vajon miért? Miben különbözhetnek tőle? Föléjük kell kerekednie. De nem volt ehhez egyebe, csak a történetei: a hülye iskolatársai, az igazságtalan tanárai, a szigorú apja, a televízióban látott vetélkedő. Ezeket hívta segítségül, ezeket öntötte a mellette engedelmesen haladó felnőtt nyakába, mert, a hintázó úrban, az érthetetlen, konok hallgatásban, csak ezek a történetek adtak tudomást arról, hogy hiába a tolakodó tágasság, a nyomasztó barlangi hűvösség, hiába ez a lábakra, mellkasokra költöző értelmetlen teher, ő is létezik.

Hirtelen meg kellett állnia. Először nem értette, miért. A mesélt történetet sem akarta abbahagyni, de érezte, kifogyott a levegő a tüdejéből. Nem elfáradt, hanem kifulladt. Kapkodva nézett szerteszét. Elöl, magasan még látszott az előrehaladott két felnőttnek a vibráló sziluettje, míg mellette a harmadik csendesen pihegett. A cipővel van a baj. Csoda, hogy eddig is bírta benne, hiszen már kezdetől fogva marta a bal lábát. Leroskadt egyik kőtömbre, a szeme kajtatta, mikor érkezik a segítség. „Fáj?” „Fáj” – mondta, azonban az arcán csak a bosszúság látszott. Az elöl haladók is megálltak, néztek visszafelé. Jólesett a figyelem; vajon meddig lehet fenntartani? Az egyik felnőtt a karójára nézett, a leányka elalélt figyelme peremén is érezte, ez az idő neki kezdett dolgozni. Még hagyta újrakötni fájó lábán a cipőt, azonban amikor felállt, tudta, egy másik rend részeként halad előre. Ezután már nyugodtabban maradozott le. Érezte, azok a láthatatlan szálak, amelyek őt a többiekhez kötik, ezen a helyen szinte a pattanásig kifeszülhetnek, elszakadni úgysem fognak. Nem, nem a kegyelmet érzékelte, azt hitte, megint ő vált fontossá, csak azt nem tudta, erejét a hegytől kapta kölcsönbe, amit, ha úgy alakulnak a dolgok, vissza kell szolgáltatnia. Ez a kölcsön most az időre volt felfüggesztve, ő pedig pont az idővel játszott.

Délig nem is történt semmi, ő le-lemaradozott, a többiek megvárták, ezt rövid pihenő követte, és indultak tovább. Ahogy lassanként emelkedtek, a szakadékvölgy egyre inkább egy megdöntött kővályúhoz kezdett hasonlítani. Mintha a hegy lélegzete fújta volna tisztára. Az igazság pillanata közeledik így. A fák és a növényzet lassan felszívódott, a kő vette át mindenek a helyét, mintegy alapot rakott a találkozásnak, ami valahol fent, egy másik, szintén tiszta elem formájában várt rájuk. A fáradság is megtette a hatását, benne állva a vibráló léghalmazban, mintha a hegyvállakat emelte volna kapkodó lélegzetük. Azonban lépéseik maguktól találtak rá kijelölt helyükre, előrevitték őket egy olyan cél felé, ami már rég benne volt minden mozdulatukban, ezért nem is elérni, hanem felismerni kellett.

Fél távnál voltak, amikor nyilvánvalóvá vált, fogyóban az idejük. Nem is a tempót kellett gyorsítani, hanem a pihenés szüneteit kellett egyre inkább rövidebbre fogni. Ez azonban a leányka stratégiáját borította fel. Már nem húzathatta fel a hegyre magát a többiek ráirányuló sajnálatával. A sajnálat azonban már kezdetektől baja volt. Nem a gyengeségét akarta elismertetni, csupán a figyelmükre áhítozott, amit azonban, érezte, egy számára ismeretlen hatalom sajátságos ki magának. „Csak a sarkam sajog.” „Nekik is szükségük van a pihenésre.” Ez a két gondolat úgy erősítette egymást, hogy közben meg tudta őrizni maga előtt felnőtségiének látszatát. Ő nem gyenge – nem is volt az –, csak a körülmények késztetik megállásra. A pihenések lerövidülése miatt azonban elveszítette az innen nyert biztonságát, csak a kapaszkodás maradt az egyetlen valóság, ami alatt léptei üresen visszhangzottak fejében, ha pedig fecsegni próbált, újra és újra elfulladt a lélegzete. Ébredező haragja valamilyen tárgyat keresett magának. Nem találta. De ez csak fokozta dühét. Melege lett, levetette kabátját, de így fájni kezdett. Újra magára öltötte. Kapkodni kezdett, így elvétett egy lépést, fenékre esett. Benne kellene maradni ebben az esésben. Megint tolakodónak érezte a többiek hallgatását. Csakis őt hallgattatják el ezzel. Mit is keres egy olyan helyen, ahol az égvilágon őt semmi sem igazolja?

Így lépett ki a csúcsra. A három felnőtt hamarabb felért, már be voltak fészkelődve egy-egy kőszékbe, onnan engedték magukhoz a megnyíló látványt. A leányka lerogyott melléjük, egyszerre volt büszke, mert ő is eljutott ideig, ugyanakkor zavart, mert nem tudta, sikere hová tartozik. Ez a zavar a felnőttekhez látszólag nem ért el, gratuláltak neki, biztatták, engedje el magát, „itt magad lehetsz” – mondta az egyik, „majd otthon elmeséled az osztálytársaidnak” – mondta a másik, de ő csak annyit érzett, eddig is maga volt, és

nincs mit elmesélni, talán csak azt az őzet, amit útközben láttak, de azt se, legyintett egyet; mit is értenének meg azok a „kölykök”? A csúcs ma fényben állt. Bár távolról felhők közeledtek, de lilasötétjük csak jobban kiemelte a fényt, ami így erőteljesebben áramolhatott, megülvén a levegő atomjait. Az áttetszőség vált általánossá, és ez különös súlytalanságot adott a kontúrjaikat levetkőző dolgoknak. „Hazudnak a képeslapok” – szólalt meg, maga elé nézve, az egyik felnőtt. Amivel elárulta, hiába vonja, rögzíti a mázsás fáradtság kőszékeikbe őket, a hátukat kibélelő hideg biztonság képtelen megtámasztani a feljük áramló látványt, ami így minden rögzítőpont nélkül zúdulhatott át rajtuk. De megtévesztő látványról beszélni ott, ahol maga a nézői pozíció is mozgásba van hozva, ezért, ami megmutatkozik, az nem a szem magasságában találja el a szemlélőt, hanem inkább két hihetetlen emelkedés keresztezi egymást. Elég volt csak lepillantani a csúcstről, hogy érzékelhetővé válhasson: ami a fentről való lepillantásból elér hozzánk, azt nem lehet analizálni, megragadni, letudni, mert egyből ráakódott a test eleve megdolgozott, megemelt pozíciójára. Ez azonban már nem a megszokott, otthonosan birtokolt test volt, aminek nehézkedései, önsúlya eleve értelmet ad a világ dolgainak, hanem egy keresztre feszített test volt, egy kifordított test, egy megtört test, egy kiüresített test, ami több mint kétezer éve nem feltámasztja, hanem csak magához engedi, magához vonja azt, ami jó és szép a világban.

Szép búcsú ez így a nyártól, amire nem egy újabb évszak következik, ehelyett a tágasságot méri ki a dolgokból feltámadó szédület. „Menjünk már!” – törte meg a csendet a leányka –, „ti siettetetek ideig”. Addigra az ég pereme lilasötétből rongyosszürkére váltott, az eső cseperészni kezdett, majd hirtelen zuhogni. Menekülni kellett. A vízenyős sietősség azonban nem a kaland ízt idézte fel a leánykában, érezte, ez csak egy újabb külső kényszer, aminek meg kell felelni, ezért dühösen nézte, ahogyan a felnőttek engedelmesen belebújnak lebernyszerű esőköpenyeikbe, és szinte vidáman indulnak lefelé a nyaktörő, csúszós ösvényen. „Mert ahol nő a veszély...” – kezdett valami furcsa gajdolásba egyikük, aztán elhallgatott, mert figyelni kellett, az ösvény kisebb patakka nőtte ki magát, a síkos felületek pedig szinte egyfajta lefojtott művészetté változtatták a lefelé való ereszkedést.

Figyelni, megint figyelni. De hogyan, amikor látni is alig lehet, sőt, a test természetes ruganyossága helyett csak egy szögletes, csúszkáló, egyre inkább elnehezülő anyagon keresztül lehet tartani a kapcsolatot a külvilággal. Meggyötörte, megalázta, most pedig mintha nem akarná elengedni. „Többet nem jövök ide!” – mondta a mellette segítőkészen haladó felnőttnek a leányka, de valahogy súlytalannak érezte mondatát, sekélyes formának feltámadó, terpeszkedő gyűlölete számára. Szinte jólesett újra fenékre esni. „Már a második” – jegyezte meg kárörvendően. „Ó óvatos!”, vágott vissza az egyik felnőttnek, hogyne lenne óvatos, de itt árulás történt, csapdába csalták, és még a felelősséget is rá akarják hárítani. Hogyan tudja kimenteni magát innen? Nekilódult az oldalnak, de megint elesett. A fájdalmat sem érezte, annál nagyobb volt a dühe. Felállt, és arra gondolt: nem elfelejteni akarja ezt az egészet, hanem most, azonnal kiradírozni, meg nem történné tenni, elpusztítani. Ott kell megtámadni ezt az ellenséges, rosszindulatú hegyet, ahol leginkább irányítani akarja őt. Nem sírt, csak a könnyei folytak tehetetlenül.

Már beértek a fák közé, a közeledő esti szürkességbe, de még több órányira volt a város. Sietni kellett, de nagyon, mert különben az éjszaka könnyen foglyul ejtheti őket. A leányka előrerohant, még egyszer elesett, de már nem állt fel. „Nem megyek el innen!” – szakadt fel végre belőle a tehetetlen zokogás.

Körbeállták a felnőttek. Szólni kellene valamit. Valamit arról, hogy ők összetartoznak, egy köteléket alkotnak, és együtt fognak lemenni innen. De csak az idő üres, kínos percegése hallatszott, ahogyan csak mérte, mérte a körülöttük növekvő, elhagyatott, lucskos félhomályt.

„Nem megyek el innen” – tört fel a nyöszörgés megint a leányka torkából. De erre felállt, és elindult lefelé, abba az irányba, ahol az erdő mélyén, a fák összezáruló rendjében egy mélyebb sötétség kezdett összegyűlni.

Némán követték.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Tamás Dénes

Látó Szépirodalmi Folyóirat